

Sygn. akt II CZ 12/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Spółdzielni "Społem" Powszechnej Spółdzielni Spożywców
w Z.

przy uczestnictwie [...]

o zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 kwietnia 2017 r.,

zażalenia uczestnika postępowania Miasta Z.

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 10 sierpnia 2016 r., sygn. akt I Ca .../16,

**uchyła zaskarżone postanowienie i pozostawia
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Z. w sprawie z wniosku Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Z. (dalej: „Społem”) z udziałem Miasta Z. i in., stwierdził, że Społem nabyła, w drodze zasiedzenia, z dniem 1 stycznia 1985 r. prawo własności do nieruchomości położonej w Z. przy P. 15, oznaczonej numerem działki 310, o powierzchni 1493 m², dla której w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Z. prowadzona jest księga wieczysta KW Nr .../3.

Od postanowienia z dnia 29 marca 2016 r. apelację wniósł uczestnik Miasto Z. Zarzucił naruszenie art. 172, art. 336 k.c. i art. XLI § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 ze zm.), art. 6 k.c., art. 233 w związku z art. 13 § 2 oraz art. 177 § 1 pkt 1 w związku z art. 13 § 2, art. 670 i art. 677 § 1 w związku z art. 610 § 1 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i oddalenia wniosku w całości.

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił apelację.

Podnosząc, że należy odróżnić to, czy dany podmiot jest zainteresowany wynikiem sprawy i wobec tego może być uczestnikiem postępowania (art. 510 § 1 k.p.c.), od tego, czy podmiot ten, jako pokrzywdzony, może wnieść środek zaskarżenia, Sąd Okręgowy przyjął, iż apelujące Miasto Z. nie wykazało, iż zaskarżone postanowienie, stwierdzające nabycie w drodze zasiedzenia przez Społem nieruchomości objętej wnioskiem, jest dla niego obiektywnie niekorzystne w sensie prawnym.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego należało uznać, że zasiedzenie nieruchomości przez Społem było neutralne z punktu widzenia sfery uprawnień Miasta Z.. W szczególności Miasto Z. nie przedstawiło materiału procesowego wskazującego na to, że postanowienie narusza sferę jego uprawnień lub przynajmniej ekspektatywę nabycia przez nie prawa własności przedmiotowej nieruchomości. Miasto Z. nie jest właścicielem nieruchomości objętej wnioskiem. Postanowieniem z dnia 28 marca 2011 r. Sądu Rejonowego w Z., sygn. akt I Ns ../10, oddalono bowiem wniosek Miasta Z. o stwierdzenie nabycia przez nie własności tej nieruchomości przez zasiedzenie, a postanowieniem z dnia 15

czerwca 2011 r. Sądu Okręgowego w S., sygn. akt I Ca .../11, oddalono jego apelację od postanowienia z dnia 28 marca 2011 r. Ponadto, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie stwarza prawdopodobieństwa istnienia podstaw do uznania, że Skarb Państwa po drugiej wojnie światowej nabył przedmiotową nieruchomość w drodze dziedziczenia po jej poprzednich właścicielach, co wykluczałoby nabycie nieruchomości przez Spółę w drodze zasiedzenia przed 1990 r. i otwierałoby drogę do ustalenia, że Miasto Z. uzyskało własność nieruchomości w wyniku tzw. komunalizacji w 1990 r.

Uznając, że zaskarżone postanowienie nie narusza sytuacji prawnej Miasta Z., lecz co najwyżej godzi w jego interesy ekonomiczne, Sąd przyjął, że nie jest ono pokrzywdzone tym postanowieniem, a wniesiona przez nie apelacja jest – z tego powodu – niedopuszczalna (art. 373 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

Zażalenie na postanowienie z dnia 10 sierpnia 2016 r. złożyło Miasto Z., zarzucając naruszenie art. 373 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Wniosło o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) stanowi co do zasady przesłankę dopuszczalności środka zaskarżenia. Istnieje ono wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest obiektywnie w sensie prawnym niekorzystne dla skarżącego, ponieważ z punktu widzenia jego skutków związanych z prawomocnością materialną skarżący nie uzyskał ochrony prawnej, którą zamierzał osiągnąć przez procesowo odpowiednie zachowanie w postępowaniu poprzedzającym wydanie orzeczenia, a w razie braku takiego zachowania (np. w wypadku wyroku zaocznego lub nakazu zapłaty) per se wywołuje takie skutki (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108).

W okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy przyjął, że Miasto Z. nie jest pokrzywdzone zaskarżonym postanowieniem, gdyż stwierdzenie nabycia prawa własności nieruchomości objętej wnioskiem przez Spółę wskutek zasiedzenia nie narusza obiektywnie sfery prawnej Miasta. Rozumowanie to nie jest adekwatne dla oceny, czy Miasto Z. ma interes prawny w zaskarżeniu postanowienia z dnia 29 marca 2016 r. Mogłoby ono mieć znaczenie dla oceny, czy Miasto Z. jest

zainteresowane w sprawie (art. 510 § 1 k.p.c.) i w związku z tym ma być uczestnikiem postępowania. Niemniej w tej płaszczyźnie Sądy obu instancji ustaliły, że Miasto Z. jest zainteresowane w sprawie i w związku z tym powinno być uczestnikiem postępowania.

Przy ocenie, czy Miasto Z. jest pokrzywdzone postanowieniem z dnia 29 marca 2016 r., należy natomiast brać pod uwagę to, że uczestniczyło ono w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i sprzeciwiało się uwzględnieniu przez ten sąd wniosku Społem. Z tego punktu widzenia stwierdzenie przez sąd pierwszej instancji nabycia własności nieruchomości objętej wnioskiem w drodze zasiedzenia przez Społem jest obiektywnie w sensie prawnym niekorzystne dla Miasta Z., gdyż z punktu widzenia potencjalnych skutków prawomocności materialnej postanowienia z dnia 29 marca 2016 r. nie uzyskało ono tej ochrony prawnej, którą zamierzało osiągnąć przez swe procesowe zachowanie w postępowaniu, wyrażające się w dążeniu do oddalenia wniosku Społem. Innymi słowy, ewentualne uzyskanie przez postanowienie z dnia 29 marca 2016 r. prawomocności materialnej sprawi, że Miasto Z. jako uczestnik postępowania będzie związane przesądzeniem, iż Społem nabyło własność nieruchomości w drodze zasiedzenia (art. 365 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a ponowne orzekanie w tym przedmiocie będzie wyłączone (art. 523 i art. 366 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), z zastrzeżeniem jedynie wznowienia postępowania (art. 524 § 1 k.p.c.), podczas gdy zmierzało ono do odmiennego rozstrzygnięcia, przesądzającego, że Społem nie nabyło własności nieruchomości w drodze zasiedzenia.

W sprawie doszło zatem do naruszenia art. 370 zd. 1 w związku z art. 373 i art. 13 § 2 k.p.c., co przesądza o zasadności zażalenia.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹, art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj